

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszisztens-kéziratok visszaadása
 vagy megőrsésére nem vállalunk.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A római magyar történelmi intézet.

Már vagy 5-6 éve magyar lakók nélkül szomorkodik Rómában az a csinos villa, melyet Fraknoi Vilmos arbei vál. püspök, szentjobbi apát és nagyvárad kanonok a végre emelt, hogy ott magyar történelmi intézet legyen. Most, ha jól tudjuk, valamelyik orvos gyermekszanatoriumnak bérlé.

Örömmel olvastuk azért a Budapesti Hirlap febr. 1-iki és még bővebben az Egyházi Közlöny február 8-iki számában, hogy a nagynevű történelmíró most mind a most is magyar művésztől lakott művészeti ház, mind a történelmi intézet további fenállására, illetőleg felelevenítésére a magyar kath. püspöki kar elé nevezetes ajánlatokat terjesztett.

Mivel azonban ez ajánlatokban a szentjobbi apátság és az egyik nagyvárad kanonoki szék jövedelmeinek lekötéséről is szó van, megkérdeztük a nagyvárad i. sz. káptalan egyik tagját, hogy mi a felfogása a káptalannak e jövedelmek lekötéséről. Megkérdezendőnek tartottuk ezt annál is inkább, mert hiszen a káptalan a kanonoki szék jövedelmei tekintetében közvetlenül, a szentjobbi apát-

ságnál pedig mint vagyonőr közvetve érdekelve van.

A megkérdezett, miután fölhatalmazást nyert, hogy nyilatkozatot tehessen, körülbelül ezeket mondotta:

— A nagyvárad i. sz. káptalan mindig örömmel hallotta Fraknoi Vilmos püspök urnak azon fáradozását és áldozatkészségét, hogy Rómában magyar történelmi intézetet létesítsen. Hogyne hallotta volna ezt örömmel, mikor ugyanazon célra, melyre ez alapítandó intézet irányul, az 1883-93 években maga is 10.000 koronát adott.

Most is teljes lelkéből méltányolja a káptalan azon vallási hazafias és művészeti okokat, melyek Fraknoi püspök urat e történelmi és az utóbb emelt művészeti intézetek felelevenítésére illetőleg biztosítására készítetik. A módzatokra nézve azonban komoly aggodalmi és elienvelései vannak.

Ami először a szentjobbi apátság jövedelmének a római intézetek javára való lekötését illetik, erről a káptalannak mint ez apátság vagyonőrének és üresedés esetén gondozójának meg van a maga véleménye, de erre nézve (valamint az alábbi ügyben is) csak az illetékes helyen fogja megtenni a maga észrevételeit.

De határozottan tiltakozik a káptalan az ellen, hogy nagyvárad i. sz. kanonoki székének összes jövedelmeit kellő formában kiállítandó, vissza nem vonható nyilatkozattal a római intézetek javára szolgáló pénzalapnak lekösse. Erre Fraknoi püspök urnak a királyi adománylevel szerint a káptalan e kanonoki szék jövedelmeiről senki másnak, mint a javadalmazásnak, számolni nem tartozik. De meg képtelenség is, hogy a káptalan legbelsőbb vagyoni ügyeibe egy harmadik személy, mint a minő volna a római intézetek pénzalapja, az összes jövedelem érdekében beleszóljon és a káptalant épen egyik legnemesebb hivatásában az évenként több ízben is gyakorolni szokott testületi jótékonyágban korlátozza. Épp az elmúlt hónapokban is történt (még pedig Fraknoi Vilmos püspök ur tudtával és szives hozzájárulásával, hogy a káptalan templomi célra minden egyes kanonoki széket nagyon érdeklő adományt szavazott meg, s ezt olyan intézet, melyet összes jövedelem illet meg, bizonyára kifogásolta volna.

Természetesen a káptalan a nemes célokért hozott áldozatokat, ha azt valaki a saját jövedelme fölöslegéből teszi, mindig nagyrabecsüli és így nemcsak

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Az áldozatok szava.

— Szabadkőműves terrorizmus. —

Érdekes füzet jelent meg Budapesten, a Mária-kongregáció kiadóhivatalában: a fenti cím alatt leleplezi a portugál szabadkőművesek galád kegyetlenségét, melyet az oitani védtelen jezsuitákkal szemben elkövettek. Az érdekes füzetből — melyet a portugál jezsuita rendtartomány főnöke irt s melynek elolvasását az igazság minden barátjának ajánljak — közöljük a következő részleteket:

A tényállás egyszerűen a következő:

A szabadság századában, az egyenlőség folytonos hangoztatása közt egy csomó ember, aki magát szabadsághősnek és szabadelvűnek nevezi, egyetlen pillanatban száműzetésbe kerget valamivel több, mint 300 portugál polgárt, hazátlaná teszi 20 szerzetes békés lakót, kik részint a kontinensen, részint Afrika, Azsia és Oceánia távoli misszióban éltek. Még pedig száműzi őket egyetlenegy bü-

nős cselekedet bebizonyítása, egyetlen kihallgatás vagy védelmük meghallgatása nélkül, sőt oly barbár embertelenséggel, hogy még könyveiket vagy kézírataikat, évek során át folytatott tudományos buvárkodásaik és munkáik eredményeit sem értek rá rendbe szedni. Mindenkiket elrabolták — a szabadság nevében —, kitosztották őket mindenükből s nyugodtan beleültek az idegen birtokba. Elfoglalták rendházakat, holott ezeket részben tanintézetek tandíj-fölségéből építették, sőt azokat is elrabolták, melyek magánszemélyek jogos birtokai voltak s csak haszonélvezetre voltak a mi kezünkre bízva és telekkönyvileg is az ő nevükön álltak.

S épületeinkkel s ingatlanainkkal együtt elvettek mindent, ami amazokban volt: értékés tudományos gyűjteményeinket, elsőrangú berendezésű szertárainkat és laboratóriumainkat egész felszerelésükkel egyetemben — ilyenek-kei birtak névleg Campolide és S. Fiel kollegiumai — ötven esztendei odaadó fáradozásnak, tudományos kutatásnak, jóakaróink s egykori növendékeink irántunk való személyes szeretetének s bőkezűségének verejtékes gyümöcsét, melyeknek minden egyes darabja

háromszoros jogcímen volt a mi kirárolagos, jogos birtokunk. — Hasonló módon szerzett könyvtáraink s a szerzetes-szobák szerény berendezése, ruháink butoraink és könyveink — annyi komoly szellemi munkában töltött órák csendes tanúi — mindez egyetlen pillanat alatt »állami» »tulajdonná» lett; minket, a jogos tulajdonosokat pedig zsarnoki önkénytelenséggel nemcsak hogy kifosztottak s az utcára dobtak, de katonai karhatalommal, a felbujtogatott forradalmi csöcselék büntetlen inzultusai közt, a radikális sajtó fékevesztett rágalmozása és akadálytalan becsületsértő izgatása mellett kiűzték, kitoloncoltak az országból.

Voltak köztünk, akik idejekorán megsej-tették a fenyegető veszélyt s mivel mi erőszakkal nem védekezhetünk, menekülni próbáltuk. Ezeket üldözték fenevadak módjára üzték-hajtották erdőn-völgyön, árkon-bokron ker esztül; sokakat durva bántalmazással, tiszgálással löktek vissza a fogságba, sőt több esetben — nekem hat biztos esetről van tudomásom — puskaövésekkel iparkodtak őket hatalmukba keríteni. Voltak, kiket arcul pök-döst ek, sőt — mint egykor Krisztussal tették

Élek József és azt a helyiségek sürgős kiürítése miatt
 olcsón elárusítom.
 üzletének egész árukészletét megvettem Czillér Imre.

nincs kifogása az ellen, hanem ellenkezőleg örvend azon, ha Fraknoi püspök ur Oméltósága nagylelkű elhatározásaitól sarkaltatva, kanonoki széke jövedelmeit a fentjelzett nagy célok megvalósítására fordítja, de a mások sérelmére teendő adományozásokat és az egyházi javadalmak meg nem felelő lekötését nem helyesli.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 7.

Návay Lajos alelnök fél 11 óra után az ülést megnyitja. A múlt ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítik.

Elnök jelenti a Háznak **Luby** Géza képviselő elhalálását. A Ház mély fájdalomának ad kifejezést.

Több kérvény bemutatása után

Következett a

Bankjavaslat

általános tárgyalása.

Szobony Antal kijelenti, hogy habár nem bankszakértő, mégis kötelességének tartja hangoztatni az önálló jegybank nagyjelentőségét, amely az ország megerősödését jelenti. Tiltakozik ama vádak ellen, amelyek az önálló jegybank ellen hangzottak el, mert — ugymond — gazdasági érdekeinknek csakis a készfizetések felvétele és az ezzel kapcsolatos önálló jegybank felel meg. A javaslatot nem fogadja el. (Eljenzés.)

Ráth Endre visszapillantást vet Magyarország politikai multjára és parlamenti küzdelmeire és azt látja, hogy ők, az ellenzék, úgy a bankkérdésben mint a katonai követelésekben mindig ugyanazt az esoporttal és pártokkal állnak szemben. A tul oldal politikájával foglalkozik és azt mondja, hogy a bankkérdésben lehet, hogy szakszerűen gondolkoznak, de kiveszett ott a szívből minden érzés, melyet a hazaszeretet táplál. Összehasonlítást tesz Ausztriával, hol a politikusokat munkájukban a hazaszeretet vezeti. Foglalkozik az előadó beszédével, majd a külföldi közigazgatásával és hangoztatja, hogy az önálló berendezkedés nélkül nem létezik nemzeti fej-

lődés. Románia óriási feladatokat képes megoldani, rendelkezésre áll a külföldi tőke, napról-napra fejlődik és erősödik ez a kicsiny állam, mert büszkén hirdetheti, hogy önálló és független. Nekünk a bankkérdést abból a szempontból is kell bírálunk, hogy valamikor önálló vámterületre fogunk berendezkedni és így könnyebb lesz az ország érdekeit kielégíteni. Itt a pillanat, hogy új irányokra térjünk át és nemzeti önállóságunkat biztosítsuk, mert a kivándorlás szaporodása a vég felé viszi az országot. A javaslatot nem fogadja el és határozati javaslatot nyújt be (Eljenzés és taps a baloldalon)

Rónai Jenő: Az ellenzék részéről elhangzott beszédekkel foglalkozik, amelyekben annyira hangoztatták az önálló jegybank előnyeit, holott a nemzet az nem is akarja, mert hiszen ezt fényesen bebizonyította a választás.

Egy hang: Erről nem lehet beszélni!

Rónai Jenő: Gazdaságilag kell megerősödnünk először s ezt csak a közös jegybank mellett lehetséges, azután ugyanis magunktól térünk rá az önálló berendezkedésre. Vádolja az ellenzék, mert a tárgyalásokat huzak-balasszák, ami a haladást megakadályozza. A javaslatot elfogadja.

Ezután **elnök** 5 percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után

Bakonyi Samu a munkapárti szónokokkal polemizál. Az önálló bankot pénzügyi szempontokból tartja szükségesnek. A készfizetések dolgában kijelenti, hogy ebben egyedül Tisza István közelítette meg a valót. A javaslatot nem fogadja el.

Kovácsi Kálmán: Elismeréssel szól a baloldali harcáról. Az önálló bank szükségességét bizonyítja. A javaslatot nem fogadja el.

Az ülés egynegyed 4 órakor ért véget.

Kinaiak a képviselőházban. Ma a Házban 3 kínai állami tisztviselő tett látogatást. A kínaiak több európai államot bejárta és így jöttek el hozzánk is. A tisztviselőknek nagyon tetszett az országház és azt mondták, hogy ők is olyat akarnak csinálni. Mikor azonban megtudták az építési költségeket, elálltak ettől a szándékuktól.

Valamennyien megkönnyebbülve sóhajtottak fel, midőn e borzalmas helyről Caxias börtöneibe kerültek, hol legalább némi nyugalom volt a kemény deszkára vetett szalma, az egyetlen takaró s kemény szalmavánkos dacára.

Ugyanakkor azonban másokat a belügyminisztérium még embertelenebb módon tartott fogságban. Így pl. 23 rendtársat oly szűk kamrába préseltek össze, melyben 3 ember nem lakhatott volna tisztességesen s ami a legelképzhetetlenebb: öt teljes napon és öt éjen át egyetlen egy pillanatra sem volt szabad távoznok vagy félremenniök e helyiségből s a szellőzetlen, romlott levegőt kellett színiök, mig nem Limoeiróba újabb fogságba nem hurcolták őket.

Ehelyütt azonban elismeréssel emelem ki, hogy úgy a tiszték, mint a közkatonák közt is akadnak emberséges, sőt méltányos férfiak, kik rokonszenvvel, sőt hódoló tisztelettel látták a szerzetesek szenvedéseit; de sajnos, ezek semmivel sem enyhítették a rémes hetek irtózatát.

Végre a hosszú kinszenvedés koronájaként megjött a kiűzetési parancs. Ekkor történt meg a leggyalázatosabb s a szabadság e hőseire nézve legmegbélyegzőbb dolog. Nem volt elég nekik, hogy kiforgattak minden vagyonukból, hogy ugyszólván ruhátlan koldusokká tettek, most még azt követelték tőlünk, hogy »ui-költségeinket« magunk teremtsük elő. Egy páterünkől kitakadt a panaszzó: »Ugyan miből fizessünk, mikor mindenünket elvették? A katonatiszt, kihez a panasz irányult, durva gonykacajjal felelt: »Ha el akartok rothadni

Elégtétel Echerollesnénak.

Az árvaházi választmány gyűlése.

A nagyváradi városi árvaház nagy érdemeket szerzett női választmányi elnöknőjének: özv. **Des Echerolles-Kruspér** Sándorné urnőnek lemondásáról már megemlékeztünk s rámutattunk, hogy minő sajnálatos mellékkörülmények készítették a fáradhatatlan buzgalmu, önzetlen elnöknőt a lemondásra.

Egy évi halogatás után tegnap végre ülést tartott az árvaház igazgató választmánya, amelyen az elnöknő lemondását nem fogadták el, hanem a legteljesebb elismeréséről biztosították őt.

Az ülésen **Bordé** Ferenc főjegyző elnökölt s jelen voltak: **Mezey** Vilma, **Wechsler** Adolmre, **Moskovits** Miksáné, továbbá: dr. **Molnár** Imre, dr. **Vucskics** Gyula, **Sulyok** István, **Gábel** Jakab, **Stark** Gyula, dr. **Mayer** László, **Juricskay** Barna és dr. **Cseresznyés** Béla.

Elnök jelentést tett az árvaház múlt évi állapotáról. A bevétel 12,768 K, a kiadás 12,732 K volt. Az árvaházban 41 gyermeket gondoztak s az átlagos napi élelmezés 49 fillér volt.

Ezután dr. **Berkovits** René városi tiszti orvosnak egy félévvel ezelőtt beadott jelentését olvasták fel, amelyben az orvos a gyermekek gyenge fejlődését arra vezeti vissza, hogy az árvaházban a gyermekek élelmezése silány; tejet és húst keveset kapnak.

Özv. **Des Echerolles-Kruspér** Sándorné elnöknő erre válaszólag beadványban fejti ki, hogy a gyermekek egy részének gyengesége nem az élelmezésben, hanem a szülők szegénységében s részben velük született betegségében keresendő. Az előtt tejet kaptak naponta, de a megbízható tejszállító nem hozhatott egy ideig tejet s mindentéle hamisított tejjel nem akarták az esetleges ragályt bevinni, miert is, orvosi tanácsra reggelente tápláló keménymagoslevest kaptak az árvák. Nehézményeli az elnöknő, hogy az orvos, a vele történt megállapodás ellenére, egyedül ment az árvaházat vizsgálni s jelentésének a lapokban közlésével pellengére állította az árvaház hírnevét. Most újból meghizható helyről szállítanak tejet s az árvák azt rendszeresen kapják.

Dr. **Mayer** László v. főorvos szükségesnek

elevenen, akkor csak maradjatok itt; ha nem akartok itt maradni, kerítsétek elő az utipénzt ahogy tudjátok!

A kegyetlenség és meggyalázás netovábbját azonban a végső órákra, csaknem az elutazás órájára tartották fenn. Országszerte ismert, külföldön is emlegetett tudósokat és tisztességekben megőszült agastyánokat, tulajdonságaik miatt messze közönségtelenben álló embereket, ifjú rendtagjainkat, köztük valóságos gyermekifjakat, kiknek homlokán ott ragyog még a szűzies ártatlanság, hosszú sorban mind oda vezették a rendőrség elé s a mérő késülékek, ismertetőjegyek leírása, fényképlévétele s ujjlenyomat utján — miként notórius betörőkkel és gyilkosokkal tenni szokás — megörökítették rabságukat a rendőrség feketekönyveiben. Mi célból? Csak azért, hogy az utcai lapok utánuk Európa folyóiratai hozzassák a megbélyegzettek képeit, számozva, mint a rabokét, hangzatos aláírásokkal! E mindeknél becstelebb eljárás ellen külön is tiltakozunk s ha elviseltük, csak azért viseltük el, mert annak követői akarunk lenni, akik hóhérai latrok közt feszítettek keresztre.

S mindezt az a forradalmi kormány tette velünk, mely olyan nagyon hangoztatja, hogy október 10 én kelt határozatával mindennemű kivételes törvényt elvölnek és érvénytelennek nyilvánít. A nevezett határozat első szakaszának második része tényleg így szól: »A portugál köztársaság élethossziglan tartó dráma korlátlan időtartamu büntetés-nemet nem.« Nyomban reá pedig meghozták a »Jézus elleni kivételes törvényt, mely hozzáegy

a zsidók — valósággal telepökdösték arcukat a szabadság hősei.

Az eltoloncolást azonban még gyalázatosabb zsarnokiságok előzték meg: legnagyobb részünk börtönbe került. Ezeket a férfiakat — tanárokat, lelképászorokat, tudósokat és munkáiban megőszült aggokat —, akiknek soha életükben nem volt a rendőrséggel dolguk, kiknek egyetlen vétké az volt, hogy lemondva az élet minden öröméről, földi elismerést nem keresve tanították s nevelték az ifjúságot, vagy pedig mint hitterjesztők hirdették az evangéliumot a tengerentúli népeknek s önkimáletet nem ismerve éltek kifogástalan papi és szerzetesi életet: hirtelen minden bűnvádi eljárás mellőzésevel foglyul ejtettek. A legártatlanabb, feddhetetlenebb papok, tanárok, hitszónokok egyszerre csak rabok lettek, gonosztevő fegyencék módjára börtönbe vettek; nem volt szabad többé érintkezniök a külvilággal sem s ezernyi keserves nélkülözés, sőt ballatlan zsarnokoskodás áldozataiként szenvedtek hetekig. z egyetlen vád — a radikális szennylapok féktelen őrzöngése és nevetséges rágalmban dözsölő piszkolódása, melyet minden más müvelt államban azonnal elhallgattatott volna a hatóság — helyettesített minden igazságszolgáltatást.

Mindez nemcsak nem túlzás, hanem még nem is a teljes, leleplezetlen igazság, mert annak leírásától szinte a toll is megborzad.

Éjjelenként ugyane helyen azzal tartotta fenn az őrség a »rendet«, hogy lelővéssel fenyegette azokat, akik fekvőhelyükről bármily okból fel merészelnék kelni.

tartja, hogy az árvák naponként tejet s 100 gramm húst kapjanak.

Gábel Jakab hibáztatja és szokatlannak tartja, egy olyan kiváló elnöknővel szemben a tisztis orvos eljárását, aki egész szeretettel munkálkodott az árvaház érdekében. A választmány mondja ki, hogy a tisztis orvos eljárását nem helyesli. Ahoz sok szó fér, hogy kelle minden nap húst enni az árváknak, de a tejet szükségesnek tartja. A tulhajtást nem helyesli, mert a társadalmi életben meglehetnek a rossz következményei. Fejezze ki a választmány rosszallását az orvos ezen eljárása felett.

Sulyok István bármily reverenciával viseltetik az elnöknő iránt, de addig nem megy mint Gábel. A hatósági orvos kötelességét teljesítette, mikor az árvaházban vizsgálatot tartott. A jelentés nem az elnöknő megbántása, hisz az ő működése sokkal magasabban áll. Fontos tápszert tényleg elvonatott az árváktól, de megnyugtató, hogy az intézkedés ez irányban tényleg megtörtént. Az árvákat gondozni kell testben-lélekben. Térjenek a kérdés felett napirendre.

Dr **Molnár** Imre szintén a jobb ellátás mellett szól; a részleteket nehéz megállapítani. Az orvos megrovását nem fogadja el. Tévedés történt itt s a saját a dolgot kiélezte. Ez volt a baj. Az elnöknő érzékenyen fogta fel a dolgot. A napirendretérést fogadja el.

Stark Gyula azt kérde, hogy a mult év közepén beadott jelentés hogy kerül csak most a választmány elé? Rögtön kellett volna intézkedni s az ülést összehívni.

Gábel Jakab újból helyteleníti a tisztis orvos eljárását, hogy mellőzte az elnöknőt, holott azzal együtt szépen elintézhette volna a dolgot. Ha negligáljuk azokat, akik az intézmény érdekében buzgólkodnak, senki sem vállalkozik ilyen tisztisre. Három év óta nem volt ülés; így nem lehet vezetni az árvaház dolgát. Hangsúlyozta az elnök, hogy az elnöknő árvákat vett fel az árvaházba. Igaz, de az okmányokat mindég beadta a városhoz s kérte az intézkedést. Hát az árvák nem várhatnak éveket, míg ülést tart a választmány. Ha ezt várta volna az elnöknő, ma csak 7 gyermek volna az árvaházban. Az orvosnak az intézmény iránti szeretetből is, udvariasan kellett volna az elnöknővel szemben eljárnia. Fejezze ki óhaját a választmány, hogy a tisztis orvos az elnöknővel egyetértve járjon el az árvaház ügyei körül. Az a tulajdonképeni baj, hogy most már mindent csinálnak az elnöknő

délkül, aki ezt nem tűrheti. Az elnöknőt fúmagálja az egész személyzete az árvaháznak. Ezt kötelessége volt elmondani.

Dr **Molnár** Imre szerint a gyermekek felvétele a választmány joga. Ha ez nem intézkedik, jelentette volna be, hogy tovább nem vesz fel gyermeket.

Dr **Vucskics** Gyula rámutat, hogy nagyon régóta nem volt ülés, ezért vette fel az elnöknő a gyermekeket, de különben erre egy a polgármester, mint az igazgató választmány felhatalmazta, sőt felkérte az intézkedésekre. Az étkezésről lehet beszélni, csak legyen reá fejezet. Más intézetben kevesebbe kerül a gyermekek étkezése. Elégnek tarja a Gábel felszólalását. Hibát követett el az orvos, hogy jelentését kiadta a lapoknak.

Gábel Jakab oda módosítja indítványát, hogy napirendre térjenek a dolog felett s az elnöknőnek elismerését fejezi ki.

Az étkezésre vonatkozólag elfogadták a városi főorvos javaslatát; a jelentés felett napirendre tértek s az elnöknőnek az igazgató választmány legtejjesebb elismerését fejezte ki.

*

Ezután több gyermeket felvettek az árvaházba.

Az elnöknő lemondása.

Előterjesztette elnök özv. **Echerolles-Kruspér** Sándorné urnő levelét a női választmányhoz, amelyben 14 évi működés után az elnöki tisztől való felmentését kéri s a női választmány eddigi támogatásáért köszönetet mond.

Ugyancsak előterjeszti az elnöknő a törvényhatóságához intézett levelét, amelyben a választmányi tagságáról lemond. Köszöni az eddigi szives bizalmat. Nem azért válik meg állásától, hogy akarata vagy az intézmény iránti lelkesedése csökkent volna, hanem azon okból, mert a jogkört nem biztosító szabályzat módosítását hiába sürgeti évek óta s az utóbbi időben ellentéteket lát a vezetőség részéről.

Gábel Jakab indítványozza, hogy a választmány mondja ki, miszerint a lemondást tudomásul nem veszi s kéri az elnöknőt, hogy továbbra is tartsa meg azt az ügyszereket, melyet eddig tanusított. Ami a hatáskör biztosítását illeti, a tanács vegye fontolóra. Hitáztatja, hogy eddig is nem tette.

Dr **Molnár** Imre félreértést lát, mert a választmánynak van csak intézkedési joga, más csak felügyeletet gyakorolhat.

kői és önkényes, hogy a 20 ik században ily despotizmust még elgondolni is nehéz; »örök érvényű« intézkedésnek jelentik ki a reánk szabott büntetést, mely abban áll, hogy »soha többé« lábunkat hazánk talajára nem tehetjük.

Ezután felsorolja a füzet a rágalmakat, melyeket a jezsuiták ellen kitaláltak, sorban kimutatja, mily hazug és otromba rágalom valamennyi, azután így végzi:

Eszméinket, elveinket, érveléseinket nem tudják megcáfolni; s ahelyett, hogy katedra ellen katedrát emelnének s szóra szóval válaszolnának, inkább a százsorta kényelmesebb eljárást választják: barbár erőszakkal hallgattatják el, akiket megcáfolni nem tudtak s messze földre száműsítik azokat, kiktől értelmi téren csak vereséget várhattak.

Égbekiáltó igazságtalanság, zsarnoki elnyomatás és erőszak, még pedig a szabadság jelzőszavainak hazug gunya mellett: ez volt osztályrészünk s ez kényszerít bennünket arra, hogy legalább írásban tiltakozzunk s fejezzük ki jogos panaszunkat.

De ne a méltatlankodás és panasz legyen végszavunk! Az ártatlanul, embertelenül üldözöttek szívében a fájdalom hangja mellett, legyen az bár még oly éles és keserves, ket érzellem szava hangozzon túl minden egyéb szózatot: a szülőházja után epedő honfui vágyunk s a keresztény megbocsátásnak szózata!

Gyengéden szeretjük azt az anyaföldet, melyhez ifjúságunk minden édes emléke, tértikörünk minden gondoskodása oly szorosán hozzáfűz. Vágyódunk a templomok s munkásságunk egyéb terei után, hol erőnk legjavát fel-

emésztettük; vágyódunk azon paptársak s jóindulatu szerzetes társaink után, kik oly nemes rész étel kísérték szenvedéseinket s kiktől szent irigységgel irigyeljük, hogy bárha szűk korlátok között, mégis kifejthetik nemes hivatásukat: vágyódunk derék népünk után, mely hűséges ragaszkodással viszonzta szeretetünket; jötevéink s hű barátaink után, azon vallási társulatok buzgó tagjai után, melyeket vezettünk; vágyódunk derék növendékeink, a kath. portugál ifjúság után, melyért, ha kell, vérünket ezer örömmel ontjuk bármikor!

A honvágy érzelmével azonban egyesítjük a megbocsátó, békiülő szeretet érzelmét is, melyet Údvizítőkől tanultunk, ki hóhéraiért a keresztben így imádkozott: »Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekednek!« Mi is imádkozunk üdvözítőinkért. Szívesen megrögtetjük őket. Vakok ők és világtalankok; elöitéleteik hatása alatt állnak s midőn bennünket földöntúró koldusokká tettek, csak azért tették, mert nem ismernek s csak a gyűlölködésből izzó ellenséges irodalom prizmáján át látnak bennünket.

S azért, bár sajnó fájdalommal ontjuk a honfui vágyakozás könnyeit s esszük a meg nem érdemelt számkivetés keserű kenyérét, Istenhez emeljük szemünket s hő imában kérjük őt, nyissa meg a tévelygők és elvakultak szemét; adja meg ő, az Ut, az Igszág és az Elet Portugál tianak az igazi szabadság szellemét; vezesse, világosítsa meg, éltesse s boldogítsa a hazát, melyhez még így is, számkivetve is örök szeretet láncával ragaszkodunk!

Dr **Cseresnyés** Béla rámutat, hogy 1910. március havában volt választmányi ülés. Amit kért az elnöknő az alapszabályok módosítására vonatkozólag, azok az iratok az ágyalaptványok aktáival felküldettek véletlenül a miniszterhez s ott vannak; így most nem tudják, mik vannak az elnöknő beadványában.

A tagok hangoztatták, hogy az elnöknő óhajait újból be kell szerezni.

Ezután az igazg. választmány, Gábel indítványához képest, elhatározta, hogy a lemondást nem veszi tudomásul, s felkéri, hogy az elnöknői állást továbbra is tartsa meg.

Ezzel véget ért az ülés.

Legelegánsabb estélyi czipők

és urak részére
báli divatcikkék

legkedvezőbben

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

„Betörő“ báró.

Jelentkezett a rejtélyes idegen.

Hogy mi mindenre képes az újságírói fantázia, azt hirtelen el se lehet gondolni. Ez a fantázia igen jól kamatoztatható a novellákban, regényekben, de korántsem egy napilap hasábjain. Mert ha itt akarjuk kamatoztatni furcsa következményei lehetnek, mint például most van egy ilyen szenzációs fantáziának, mely egy valódi báróról kisütötte, hogy nem valódi és azt is megállapította Sherlock Holmesre emlékeztető következtetéssel, hogy a báró épen Papp György földbirtokos házába akart betörni és már a betörést elő is készítette.

Január 31 én ugyanis egyik lapársunk megírta, hogy az Uri-utca 23. sz. alatt Papp György földbirtokos lakásán megjelent egy elegáns talpig bundás ur és a házigazda után tudakozódott.

A házigazda távollétében az előkelő idegent a szakácsné fogadta, akinek az idegen a következőket mondta:

— Báró Gerlényi vagyok — nagyon szerettem volna az én régi jóbaráttal találkozni.

Aztán kikérdezte — a lap szerint — a szakácsnőt az öreg ur személyére vonatkozólag, hány éves, mikor fekszik le, hol alszik, van-e pénze, hol tartja? Erre elrobogott a titokzatos látogató.

Az öreg ur, mikor neki az esetet elmondták, egyenesen a rendőrségre ment és ott mozgósították a detektív hadat Hamarosan megállapították, hogy a titokzatos látogató még öt helyen vizitelt a fenti formában.

A cikk pedig azzal végződik, hogy a rendőrség nagy buzgalommal örködik most, hogy a báró terveit megfűsítsa.

Nos a rendőrségnek nem kell tovább kutatni, mert mi ezennel lelepleztük a titokzatos idegen bárót még pedig báró **Gerlényi** Ferenc személyében. Leleplezésül pedig adjuk a báró következő levelét.

Deszk, 1911. II. 6.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Csak tegnap vettem kézhez a »Nagyvárada« napilag f. év január hó 31 én megjelent számát, melyben »A báró ur. — Hajtsa egy rejtélyes idegen után« — című cikk jelent meg. Az eset teljesen el van ferdtve, mert az illető egyén csak az Uri-utca 23. számú ház-

ban Papp György birtokos lakásán fordult meg, s innét vejéhez a Rimanóczy házba lett utasítva, minthogy Papp ur leányánál volt ebéden. Az illető ott meg is jelent, Papp ur őt fogadta s minthogy egy *gazdasszonyra néve* — ki báró Fejérváryhoz kínálkozott — nem kaphatta meg tőle a kellő információkat, tiszteletteljesen, a háborgatásért magát kimentve távozott. A rejtélyes betörőnek nézett egyén *én magam voltam*, s azért kérem tisztelt Szerkesztő urat levelem közzétételére, nehogy a nagyváradi nagy buzgalommal őrködő rendőrséget ez ügy lekösse, s az ilyen magamféle betörő »kacsa-ügyével« elfoglalja magát, s valóban betörő bűnösöket elszalassza.

Különbben az egészen igen jót nevettem.

Kiváló tisztelettel:

Báró Gerliczy Ferenc.

SPITZER BÉLA
női és gyermek divat-háza
A legszebb
menyasszonyi kelengyék, farsangi toilettek készülnek
Spitzer
szalonjában
Rákóci-ut 3. sz.

A keresk. és iparkamarai székházban

egy souterraine helyiség

1911. évi

május hó elsejétől kiadó.

Angol uri szabóság.

Az európai modern divatokkal lépést tartva, saját műhelyemben több évi külföldi tapasztalataim érvényesítve, hani és angol legjobb kelmékből raktáromon elsőrendű öltönyöket, télikabátokat stb. készítek megrendelés után.

A n. é. közönség figyelmét felhívom cégemre.
Tisztelettel

HÄBER és TÁRSA férfiszabó.

o Nagy Sándor-utca 1. szám. o

UJDONSÁGOK.

Kiknek szekularizáljunk?

A szabadkőműves páholyok sötétjéből annyiszor túlkölik már a közönség fülébe a szekularizációt, hogy szinte meguntuk. Hanem azért mégis érdekli a közönséget, hogy valaképpen kinek az érdekében is történik a nagy kolompolás? A koldussá teendő katolikus egyház vagyonával kiknek a zsebet akarják megtönni? Nos hát, a válasz megjött. Míg a magyarországi páholyok szorgalmasan dolgoznak az egyházi vagyon elablálásán, addig a párisi cionista szövetség ezzel párhuzamosan épp oly szorgalmasan dolgozik azon, hogy legyen kiket betölteni a gazdítlan: leendő vagyonokba. Ime a cionisták kedves körlevele:

»Testvérek, hitsorsosok! Az egész világban nincsen olyan darab föld, amelyet oly könnyen kezeinkbe kaparíthatunk, mint Olaszország és Magyarország. Ez a két ország kell, hogy a miénk legyen, az ottani viszonyok erre nagyon alkalmasak. Mindenki törekedjék teljes erővel arra, hogy ott annyi földet szerezzen, amennyit csak lehet. Ha pénzre van szükség, forduljatok hozzánk, mi rendelkezésre bocsátjuk a szükséges összegeket. Ezen célra, a magyar és a gács föld megszerzésére, *gyűjtést rendeztünk*, a pénzek minden oldalról bőven folynak be. Tartsátok a célt szigorúan szem előtt és el fogjátok azt érni. A cionista központi szövetség, Párisban.

Nos hát, legalább most már tudjuk, kiknek kellene helyet csinálni az egyházi vagyon területén. Azoknak, akik már minden helyet lefoglaltak, mindent ellettek, mindent elkaparítottak Magyarországon. Már nincs más megenni valójuk, csak az egyházi vagyon. Dobjuk azt is torkukba! Gyere magyarom, szekularizálj — Cionnak!

* **Uj cs. és kir. kamarás.** Ő felsége a király folyó évi január 24-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával *dr. piskárkosi Szilágyi Lajos* m. kir. nagyváradi 4. honvédegyalozredbeli főhadnagynak, az államtudományok tudorának, *a cs. és kir. kamarási méltóságot* adományozta.

* **Az északi sark vidékein.** A Kath. Kör tegnapi vetítő estélyén *Kovács* Kandid prem. tanár tartott érdekesítő előadást *Nansen* északsarki utjáról. Az epizódokkal tarkított, rendkívül tanulságos előadás szinte meglepően elűtötte az elűtött világot, melyen annyi reménységgel törtétt előre ez a merész utazó. *Kovács* tanár végigvezetett bennünket az Északi jeges tenger jégmezőin, amelyek között az expedíciónak »Fram« nevű hajója három esztendeig járt és rámutatott arra az ezer veszedelemre, amellyel a tudománynak ez a tizenhárom hőse oly hosszú időn keresztül küzdött. Jövő kedden *dr. Némethy Gyula* teológiai tanár fog előadást tartani *Franciaország* nevezetesebb városairól!

* **Higiénikus kiállítás Drezdában.** *Ruffy* Pál az állami gyermekvédelem országos felügyelője tegnap kérelmet intézett Biharvármegye alispánjához. A kérelemben elmondja *Ruffy* Pál, hogy 1911 május 1-én Drezdában higiénikus kiállítást fognak rendezni, melyen Magyarország külön pavilonnal képviselteti magát. A pavilonban az összes magyarországi gyermekvédelmi intézmények és munkálkodások

smertve lesznek. A felügyelő most arra kéri az alispánt, hogy a kiállításhoz Biharvármegye is járuljon hozzá és a gyermekvédelmi működéséről legkésőbb március 15-ig a megfelelő kiállításra szánt dolgokat küldje fel hozzá.

* **A szellemlátó orvos.** *Dr. Grünfeld* Armin ugrai körorvos úgye már már egész tengeri kigyóvá nőtte ki magát a megyeházán. Az eddigi orvosi bizonyítványok mind azt bizonyítják, hogy *Grünfeld* egyáltalán nem tud megfelelni hivatásának. A betegek kezelésével egyáltalán nem bízható meg, mert azokat nem az eddigi elfogadott és kipróbált gyógyszerekkel kezeli, hanem az ő sajátos módszerével, melyben segítségül veszi a spiritizmust is. Az orvos ellen már több panasz adta elő magát emiatt. A feljelentésekre az orvos igyekszik igazolni magát többek között becsatol egy német orvosi könyvet, mely szerint az ő kezelési módszere ennek tökéletesen megfelelő. Igazolja, hogy az orvosi diplomáját Németországban szerezte meg és Magyarországon bemutatta, amit el is fogadtak. Az igazolás szerint *Grünfeld* tényleg jól kezeli a betegeket olykor-olykor, csak az a baj, hogy nem ismeri fel a betegséget és más betegség ellen kezeli a beteget, mint amelyben tulajdonképpen szenvednek. Így aztán a kezelés lehet jó, ha más baj ellen kezeli, eredményt nem fog elérni. Az ügyet a megyei főügyésznek adták ki véleményezés végett. A főügyész tegnap tette meg jelentését. Eszerint *Grünfeld* ellen fegyelmi vétség nem torog fenn, mert szakszerű ténykedés képezi a feljelentés alapját s így tegyelmi vizsgálat nem is indítható ellene. Mivel azonban a szakvélemények azt bizonyítják, hogy *Grünfeld* nem képes megfelelni feladatának, a nyugdíjaztatás iránt kellene lépéseket tenni. *Grünfeld* azonban nem nyugdíj jogosult, tehát így nem mozdítható el állásától. A főügyész végül véleményezi, hogy szerezzék be a szakvéleményeket és akkor fegyelmi útján bocsássák el *Grünfeld*et, mint olyat aki nem képes hivatásának megfelelni.

* **A tasnád—reszei ut.** Biharvármegye törvényhatósága legutóbb tartott közgyűlésén úgy határozott, hogy a tasnád—reszei ut kezelését Szatmárvármegyére bizza, illetve az ut jókarban tartására Szatmárvármegyét kéri fel. Az ut kezelése címén Biharvármegye 3000 korona évi hozzájárulást szavazott meg Szatmárnak. Szatmárvármegye legutóbb tartott közgyűlésén foglalkozott az ügygel és akkor elvállalta az ut kezelését arra való tekintettel, hogy az ut legnagyobb része úgy is Szatmárvármegyébe esik. A határozatról tegnap értesítették Biharvármegyét.

* **Hamispénzgyártó cigányok.** A velencei rendőrökönként megjelent tegnap egy asszony és előadta, hogy *Rács* Mihály rosvott multu téglagyári munkást gyakran felkeresi egy vidéki cigány ember a feleségével együtt s ott az előjelekből ítélve, hamis pénzt készítenek. A hír vétele után a rendőrség ki ment a Bernát—Farkas—Kesztűs-féle téglagyárba, ahol a megnevezett kunyhóban már csak *Ráczot* és a vele vadházasságban élő *Markucsa* Anna rosvott multu téglagyári munkánőt találtak. Ezek beismerték, hogy jár hozzájuk *Markucsa* János s a vele vadházasságban élő *Nyéki* Flóra, akik pénzhamisításért a helybeli törvényszéki fogházba voltak bezárva, s akik a *Ráczék* kunyhójában január 30-án téztárból készült formában hamis 5 koronásokat készítettek, s ekkor *Ráczéknak* hallgatás fejében 20 koronát adtak. A rendőrség e vallomás után a kunyhót átkutatta, azonban csak cink-darabokat és az olvasztáshoz szükséges tégelyt találtak. *Markucsa* János és *Nyéki* Flóra nesztét vették a besugásnak, s mire a rendőrség a helyszínre kiment, elmenekültek s a Kolozsvár felé menő személyvonattal elutaztak. A rendőrség *Rácz* Mihály és *Markucsa* Annát letartóztatta, *Markucsa* János és *Nyéki* Flóra kézrekerítése céljából intézkedett.

Ifj. Kohn Sámuel-
főleüzet teljes elárúsítása

FLEGMAN

mig a készlet tart

naponta d. e. 9—1 lg. d. u. 2—7 lg.

x Mikor pártoljuk a hazai ipart?

Ha a termék van olyan jó, mint a külföldi, ha beszerzése előnyös. Ime itt az alkalom magyar ember készítménye, magyar termék, mégis kiállja a versenyt bármely külföldivel. Ki ne hallotta volna hírét a Siklinél beszerezhető Gyulatinnak, mely megóvja a fogat a romlás, porlás és lazulástól, letisztítja a fogról a feketeséget, barnaságot, a fogfájást rövid idő alatt megszünteti s mégis alig kerül napi használata személyenként 1 fillérbe. Kérjük minden gyógytár és droguériában, valamint fűszer és fodrász üzletben a Sikli Gyulatint. Ára üvegekint 1.50 és 3 korona. Főraktár Sikli Józsefnél Halász-utca 10. számú háznál, mely 1950 koronát jövedelmez és még beépíthető telekkel bir, szabad kézből eladó.

Mielőtt

az őszi és téli ruhaszükségeiteket beszereznek, ne mulasszák el

FRIEDLÄNDER
angol uri szabó cég

előnyös áraitól és eredeti angol szöveteinek kitűnő minőségéről és elegáns szabásáról meggyőződni.
Nagyvárad, Szt. János-utca.

* **Bévai Nagy Lexikon** 18 kötet á 16 korona, Franklin Kezi Lexikona 3 kötet 54 korona havi részletfizetésre is. Megrendelhető Benkő Artur könyvkereskedésében. *Modern Antiquarium*. Nagyvárad, Rákóczi-ut 10. Telefon 870.

Korcsolya

különlegességek

:: kizárólag ::

Tarsoly és Risztónál

Rákóczi-ut.

* **Értesítés** Szives tudomására hozzuk a t. c. gyárosok, kereskedők, iparosok és hivataloknak, hogy naponta esti 10 óráig megirt leveleiket, — ha azokat irodánkba fentjelzett időig beküldik — a Budapest felé induló vonat mozgó postájára bedobjuk. Ezen szolgáltatunkat csekély havi átalány összegért teljesítjük. Kiváló tisztelettel a nagyváradai Messenger-Boy gyorskúldönc vállalat igazgatósága.

x **Villamos csillárt** ne vásároljon, berendezést ne készítsen, míg **Stern**-nel a Bémer-téren nem beszél, felvilágosítok bárkit, ha nem s vásárol nálam. Terveket díjmentesen készítek Raktáron tartok villamos és gáz főzőket, vasalókat, Wolfram és izzó lámpákat nyári áron házhoz szállítok. Bémer-tér 3. Telefon 556.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: Traviata (Fehér Olga fellépte.)

Péntek: Magdolna. (Premier.)

Szombat: Magdolna,

Vasárnap délután Arauyember. Este Hercegisasszony (U) operett.)

Fehér Olga vendégszereplése. Csütörtökön érdekes vendége lesz a Szigligeti színháznak, Fehér Olga, a vidék egyik legszebb hangu és legtehetségesebb fiatal énekesnője mutatkozik be a nagyváradai közönségnek. Fehér Olgát szerződötési célból lépteti fel Erdélyi Miklós igazgató. Az új coloratur primadonna vendégszereplése iránt már is nagy az érdeklődés.

Magdolna. Pénteken este mutatják be a Szigligeti-színházban dr. Pelle János érdekes új darabját, a Magdolnát. A fiatal író izgalmas színműve kétségtelenül nagy érdeklődésre tarthat számot. A darab egy rendkívüli eredeti és izgalmas művész tragédiát vet a színpadra. Egy genialis fiatal festő küzdökódése a siúrral, a nyomorral s a korrupt művészi panamákkal. Rendkívül édekesen van beállítva ez az érdekes történet. A genialis fiatal festő óriási sikerű alkotását még mielőtt valaki látta volna a műtermében, eladja egy tehetségtelen gazdag amateur festőnek, aki aztán óriási sikert arat a képpel. A tehetséges fiatalember magának követeli a sikert, de akkor már senki sem hisz neki, csak a barátai, akik ismerik a genialitását. Mindenki bolondnak tartja s itt a tragikum a nagy tehetségnek, aki mielőtt érvé nyelülhetne, elbukik a nyomorúságban. A darab első felvonása a művésznyomor érdekes rajza. A harmadik felvonás pedig az izgalmas leleplezése a pénzre vásárolt sikernek, a Marlatan amateur festőnek. Ez a jelenet a tárlaton rendkívül mozgalmas, színes milieubben játszódik le. A színháznál nagy szeretettel készülnek a darab bemutatójára. Valamennyi kiváló tagja a társulatnak pompás szerephez jutott s a próbákon nagy és izgalmas sikert jósolnak a fiatal írónak. A premier péntek este 7 órakor kezdődik.

Hercegisasszony. Vasárnap este izgalmas érdekes bemutatója lesz a színháznak. Lehár híres Fürstenkindje az operában bemutatott Hercegisasszony kerül a nagyváradai közönség elé. Lehárnak e komolyabb és mélyebb hatásokat kereső operettjéről annak idején mikor az opera nagy fényel és bőkezűséggel bemutatta a budapesti közönségnek, sok szó esett. A kritika egyértelműen elismerte, hogy e romantikus operett keretében Lehár genialitása egységesebb és művészebb hatásokra törekszik. A darab rendkívül érdekes, izgalmas, romantikus szöveggel felelté áll Lehár valamennyi eddigi darabja föött. Erdélyi Miklós pompás új díszleteket festetett a darabhoz s tekintettel a darab szenzációs voltára vasárnap este kis bérlet szünetben mutatják be a Hercegisasszonyt.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Február 11. Utazás a föld körül. A Gyermekbarát Egyesület bálja a Vigadóban.

Február 15. A Kath. Kör társasvacsorája és háziestélye a Pannóniában.

Február 11. A nagyvárad-velencei Kath. Kör táncmulatsága a Rölich-féle vendéglő helyiségében.

Február 11. A postások bálja a Kereskedelmi Csarnokban.

Február 18. Jogászbál a Vigadóban.

Február 25. A Tiszti Kaszinó vívó estélye a Kereskedelmi Csarnokban.

A jogászbál. A nagyváradai jogászfújság bálja, amely oly fényesnek, oly pompásnak ígérkezik, hogy Nagyvárad báli krónikájában alig lehet majd párját találni, nem február 22-én, hanem február 18-án lesz. A jogászfújság már most megkezdte a bál előkészítését. Nagyvárad társadalmi előkelőségei már szinte kivétel nélkül biztosították a megjelenésüket s már eddig többen elfogadták a bál védnökségét.

A velencei Kath. Kör táncestélye.

A Nagyvárad Velencei Katolikus Kör február 11-én a Rölich vendéglő összes termeiben a Kör szükségleteinek fedezésére zártkörű táncvigalmat rendez. Ezt megelőzőleg vig és tanulságos cabaret lesz, melynek keretében dr. Popity János egy igen szellemes szabad-előadást fog tartani. Rajta kívül szerepelnek még Jancsó Béla, Kiss Lajos, Bika Mariska és Horváth Andor, részint szavallatokkal, részint zeneszámokkal. Nyitányul és záróul a kör mekedvelő zenekara fog játszani.

Igazságszolgáltatás.

§ **A gáborjáni pör** (Esküdtstéki tárgyalás.) Negyedik napja tárgyalja már az esküdtsték a bírheht gáborjáni ügyet, de még mindig csak a tanukihallgatásoknál tartanak. A tegnapi kihallgatott tanuk szintén kevés dologra tudtak felvilágosítást adni. Még mintegy 40 tanu kihallgatása van hátra. Ezenkívül a vád és védelem még újabb tanuk megidézését is kérte. Ma azonban valószínűleg befejezik a tanukihallgatásokat. Holnap a bíróság az esküdttekhez intézendő kérdések megszövegezésével lesz elfoglalva. Perbeszédék pénteken és szombaton lesznek.

TÁVIRATOK.

A bank-vita.

Budapest, február 7.

(Saját tud.) A bankjavaslat tárgyalása e hét végeig fog tartani. Csütörtökön Andrassy Gyula gróf szólal fel. A Ház ezután rá fog térni a záróbeszédre. Benyújtottak összesen 26 javaslatot, zárószóra azonban csak 12 képviselő jelentkezett. A Ház további munkarendjére vonatkozólag a kormány ügy állapotott meg, hogy ha a javaslat március 1-ig törvényre emelkedhetik, akkor az ujoncjavaslatot tüzik ki. Ha azonban a tárgyalás nem nyer befejezést, úgy nem sz kitják meg a tárgyalást. Ép ezért a kormány a pártok tagjaival tanácskozni fog, hogy tájékoztassa magát arra nézve, hogy meddig tarthat a vita.

A király Budapesten.

Budapest, febr. 7.

(Saját tud.) O felségének több udvari tisztviselője legnap Budapestre érkezett, hogy a király itt tartózkodását előkészítsék. Többek között megérkezett Napalek udvari szertartási irodaigazgató is.

Vilmos császár a pápánál.

Berlin, febr. 7.

(Saját tudósítónktól.) Március első felében Vilmos császár meglátogatja az olasz udvart. Egészen biztos, hogy a császár a pápánál is látogatást fog tenni.

Londontól Budapestig a tengelyen.

Budapest, febr. 7.

(Saját tudósítónktól.) Pereis Péter munkás Amerikából Londonba jött át hajón. Londonból szenes kamarákba bujkálva Hamburgba, majd a vonatok tengelyén Berlinbe szökött. Berlinből ugyanígy tette meg az utat Hegyeshalom község állomásig, ahol elhagyta ereje és eszméletlenül esett ki a vonat tengelyei közül. A rendőrség a vizsgálatot megiridította.

Megszökött kapitányné.

Eszék, febr. 7.

(Saját tud.) Krumm Sándor közöshadseregbeli kapitány már huzamosabb idő óta betegesedik. Felesége egy ideig hűségesen ápolta. Most azonban meguntta az ápolást és reggel fiával megszökött. A megszökött asszony 40,000 korona készpénzt és egy 18000 koronás betéti könyvet vitt magával. A szökevény kézrekerítése iránt a rendőrség megtette az intézkedéseket.

Elhalt perzsa miniszter.

Teherán, január 7.

(Saját tudósítónktól.) Sani ed Daulen perzsa pénzügyminiszter belehalt sebeibe. A rendőrségnek sikerült kézrekeríteni a 2 gyilkost, miután egyiküket rövid harcban megsebesítették. Miután a gyilkosok orosz alattvalók, az orosz követség követeli kiadatásukat. Ispahauban nagy az izgalom a miatt, hogy az orosz konzul vonakodik kiadni azt a merénylőt, aki február 1-én a kormányzót több lövéssel megsebesítette. Hír szerint a papság arra izgatja a lakosságot, hogy az orosz bank fiókjának megnyitását akadályozza meg.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Érd klődő. Helyben. Az a kilépés tényleg megtörtént, de nem most, hanem még az őszön, mikor a függetlenségi párt a nemzetközi szocialistákkal tar ott népgyűlést a szinkörben, az általános titkos stb. választói jog érdekében. Ilyen törekvésekkel és a felforgató elemekkel való érthetetlen szövetkezésnek a következményeivel nem óhajtottam semmiféle szolidaritást vállalni. Ezen elveimet először kifejtettem szóban és írásban, tehát csak következetes voltam elveimhez, amikor a lépésre elhatároztam magamat. Tudom, hogy sokan vannak a pártban, akik e tekintetben nem osztják a párt vezetőségének álláspontját. Ők vannak addig, míg a választói reform majd valamikor szőnyegre kerül s kenyérdörésre kerül a dolog. Nekem sokkal exponáltabb az álláspontom, hogy sem tovább várhattam volna. Hogy csak most hozták

nyilvánosságra kilépésemet, úgy gondolom taktikából történt. Én megtehettem volna a lapok útján, de én rólam lévén szó, nem akartam belőle szenzációt csinálni, azonban a párt kettéválása és a koalíció felbomlása óta nem csináltam titkot belőle, amint a Tiszántul olvasói régóta észrevehették.

NYILTÉR.**BÚTOR**

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

REGÉNYCSARNOK.

NYOMOR.

Irta: Hjalmai Knuth.

Fordította: Vörös József. 21

— Nos, ha úgy van, akkor ne is beszéljünk róla.

Jó éjszakát kívántam és mentem.

Nem volt más mód, az erdőben kell aludnom. Csak legalább ne volna olyan nedves a föld! Az ágyterítőt tapogattam s mindjobban megbarátkoztam azzal a gondolattal, hogy a szabad ég alatt kell hálnom. Annyit vesződtem már, hogy otthont találjak a városba: egészen belefáradtam és meguntam a dolgot, boldog voltam, hogy végre megpihenhetek s hogy átadhatom magam a sorsomnak s nem kell így kószálnom az utcákon. Az egyetemi óra felé mentem, láttam, hogy 10 óra elmúlt már s ezért visszafordultam. A Hargdehangenen megálltam s egy heates-üzlet kirakatát nézegettem. A kenyér mellett egy macska feküdt és aludt, megetté egy bödön zsir és néhány üveg tarhonya. Sóváran nézegettem ezeket a dolgokat, de miután nem vásárolhattam semmit, gyorsan visszafordultam s tovább mentem. Lassan mentem, egyik óra a másik után mult, míg végre a városi erdőbe értem.

Letértem az utról s leültem. — Azután alvóhelyet kerestem, borókát és száraz fűvet hordtam össze egy tisztásra s elővettem az ágyterítőt. Nagyon fáradt voltam s rögtön lefeküdtem. Sokáig szenderegtem tekvőhelyemen, főlem még mindig sajgott az ütéstől, megdagadt s nem tudtam rajta feküdni. Lebuztam a cipőmet, a fejemhez tettem s ráborítottam Semb papírját.

A sötétség fenséges hangulata pihent körülöttem; minden csendes volt, minden. De fent a magasban bugott az örök ének, a szél zugása, a távoli tompa zsongás, mely sohasem hallgat. Sokáig figyeltem erre a végtelen, beteges zsongásra, míg egészen elkábított. A felettem levő nagy világok szimfóniája s a csillagok éneklése volt ez a hang.

— Az ördögbe is! — mondtam s han

gosan kacagtam, hogy megnyugtassam magamat. — A baglyok hühognak odaát Kanaánban!

Felkeltem s újra lefeküdtem; felhúztam a cipőmet s ide-oda jártam a sötétben. Aztán még sokáig kinődtem. Félelemmel és haraggal voltam eltelve. Reggel felé elaludtam.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. é.

— közönséget, hogy —

Kert utca 2. szám.**építési irodát**

nyitottam.

Elvállalok tervezéseket és bár-

milyen e szakmába vágó

:: munkákat. ::

Tisztelettel

Béres Ferenc

építőmester.

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kelle-

— mesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István**„NEMZETI“ vendéglőjében.**

Kitűnő magyar konyha. A legjobb

fajborok. Abonánsok polgári árban

megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodámban szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a

„NEMZETI“

szálloda, vendéglő és kávéház bérője.

Dajkovits E.

fényirodájában

Sas palota

esküvői felvételek a leg-

diszesebb elrendezésben.

villany felvételei speciálitása

:: utólérhetetlen. ::

Heiczer Ferenc

papi- katonai és polgári szabó
Nagyvárad, Körös-utca 22. sz.

Készít a legjobb minőségű szövetekből reverendát és cimadát.

Egyenruhákat bármilyen fegyvernemhez, átalakításokat méret szerint.

Polgári ruhákat legolcsóbb árban valódi angol szövetekből készítik.

Levelezőlapra meghívásra helyben és vidéken mértékvételt végett megjelennek.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Heiczer Ferenc.

690—911. sz.

Hirdetmény.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága Jakobovits Adolf elleni kisajátítási ügyben folyó év február hó 18-ik napján d. e. 9 órájára helyszíni bejárást tűzött ki s az összejövetel helyéül a városháza bizottsági termét jelölte ki.

Erről a körülményről mindazokat, a kik magukat a jelzett kisajátítási ügyben érdekeltnek tartják, azzal értesitem, hogy a kitűzött bejáráson megjelenhetnek és észrevéte eiket ott szóval megtehetik vagy a bejárás napjáig írásban beadhatják.

Nagyvárad, 1911. február hó 1.

Rimler Károly,
polgármester.

Vegyél!

Vegyen!

Vegyünk!

10. 13. és 17.

Koronáét

Moskovits Antonomiai cipőt

Nagyvárad

Kossuth-utca 5. gyár épület és

:: Bémer-tér, Fő-utca sarok. ::

Hirdetmény.

Folyó évi január hó 29-én megtartott rendes közgyűlésünk 2500 drb K 400 n. é új részvény kibocsátásával intézetünk alaptőkéjének hárommillió koronáról

négymillió koronára leendő felemelését

határozta el.

Ezen 2500 drb. új részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak oly formán, hogy minden 3 db régi részvény után egy drb új részvény, a közgyűlés által megállapított 460 korona árban részükre fenntartatik.

Az új részvények vételára után folyó évi január hó első napjától a befizetés napjáig 6 százalékos kamat fizetendő, amennyiben az új részvények is már a folyó évi üzlet-eredményben részesülési fognak.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t. részvényeseinket, hogy az új részvényekre elővételi jogukat bezárólag folyó évi február hó 20-ig gyakorolni s ugyanakkor a régi részvényeket az elővételi jog gyakorlására vonatkozó lebélyegzés végett pénztárunknál bemutatni sziveskedjenek. Folyó évi február hó 20 án az elővételi jog megszűnik.

A befizetések 1911. évi június 1-ig tetszés szerinti részletekben teljesíthetők, azonban az elővételi jog gyakorlásánál miután a vételáron felül darabonként 3 korona bélyeg- és kiállítás díj c. n. is fizetendő, részvényeinket 63 korona befizetendő.

A közgyűlés által meghatározott vételárból, azaz részvényenként 460 koronából 400 korona az alaptőkét illeti, 60 korona pedig a tartalékalaphoz csatolandó.

A befizetésekről ideiglenes igazolványok adatként ki, amelyek ellenében — az igazgatóság által megállapítandó időben — az eredeti részvények ki fognak szolgáltatni.

Az új részvények befizetésére vonatkozólag érvényben maradnak alapszabályaink 10 §-ának a késedelmes befizetésre vonatkozó intézkedései.

Nagyvárad, 1911. január hó 29. én.

Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Bumbera István

==== papi- és polgári szabó ====
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szálítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Rosenberg Jzso cementáru-gyáros, betonépítési vállalkozó és építési anyagok nagykereskedő

irodáját ideiglenesen ugyancsak a volt FÜCHSL-palota Kossuth Lajos-utcai oldalára a Kossuth Lajos-utcai magyar királyi postahivatallal szembe helyezte át.

1911. május hó elsejétől az iroda és az összes raktárhelyiségek Kossuth Lajos-utca (Breider-házba) lesznek áthelyezve.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás W o l f r a m lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyás 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalékos kartell áron alul.

Mindeanemű **izzólámpa különlegességek, fénycépek és z-l á m p á k** ugyancsak **legolcsóbb áron kaphatók.**

Csillárok,

í v l á m p á k

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön céllá épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világítás

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítést, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletet szolgáltat.

Ifj. Kohn Sámuel

∴ féle üzlet teljes ∴

elárúsítása

(míg a készlet tart)

naponta d. e. 9-től 1-ig, d. u. 2-től 7-ig

FLEGMAN

∴ női-divat áruháza. ∴

Alapított 1888.

Bémer-tér.